

Veien, naar de ledende, regjerende Mænd i det politiske Samfund have kastet det ud i Befolkningen for 18 Aar siden og det derefter har faaet Næring paa forskjellig Maade i det borgerlige Liv, saaledes som vi jo daglig ere vant til at se, naar der finder en Afgjørelse Sted ved Underretten, en anden ved Overretten og en tredje ved Spieskeret, og Altsammen, forsigter man, er fket forsvaerlig og udmærket, saa kunne de Herrer ikke nu komme og sige, at det er beklageligt, at Nogen ytrer Tvivl om, at ikke Alt er guddommeligt indrettet for Domstolens Vedkommende, og at, hvis Nogen vover at gjøre det, saa maa Et og Andet gjøres, for at ikke Samfundet skal rystes i sine Grundpiller. (Ni mest ad: Maa jeg bede om Ordet.) Det er mig kjært at høre det ærede Medlem bede om Ordet, thi denne Sag kan passende komme under Debat her. — Der er dernæst et andet Punkt, som forekommer mig er meget klart fremdraget af de ærede Forespørgere, navnlig den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. N. Hansen), men ingen videre Pointerer deraf har fundet Sted, og det er den Hensigt i en Erklæring fra Politimesteren, som naturlig kan forudsættes efter de gængse Regler for Erhvervelsen af Erklæringer over Andragender at ville komme offentlig frem, at det gif ganske godt nu, men fremtidig vilde det gaa meget værre, hvis hans politiske Modstandere paa et bestemt Sted beholdt Overmagten. Deri ligger ikke blot en Meningsforskjellighed, men efter min Opfattelse af Sagens Bestaaenhed indirekte en Opfordring til i Fremtiden at gjøre det langt værre. Det er ikke udtrykt i Ordene, men det ligger indirekte i dem, og efter Sagens Natur ligger deri en Opfordring til at gjøre det endnu værre. Er det derfor, vi have lønnet Politimestre, for at gyde den Slags Gift ind i Samfundet, eller maa man tro, det er rigtigt at bruge den almindelige Mand som Armeen ved en saadan Velighed; jeg tror det ikke. Og naar det nu saaledes maatte lykkes at faae Bevægelser frem, som man naturligvis ikke maa røre ved — disse Bevægelser ere naturligvis meget uskyldige, f. Ex. i Svendborg — sæt saa, at disse Bevægelser efter nogen Tids Forløb toge en anden Karakter, at f. Ex. den Del af Befolkningen, som man saaledes efter indirekte Opfordring fra Politimyndighederne havde faaet paa sin Side til at gjøre Løier og Spektakler, som i Lanter om, at den var ledet vild, at den i Virkeligheden var bleven brugt af Andre i disses egne Interesser, og gif over til en anden Betragtning og snarere sluttede sig i sin Opfattelse, efterhaanden som Oplysningen steg, til dem, som den saaledes havde gjort Spektakler imod, og da vendte sin Bevægelse i billigt Harme over, at den saaledes var bleven ledet vild i sin tidligere Tilstand, mod de Samme, der tidligere havde ledet den, mon da ogsaa Lovens Arm vilde være lige saa velvillig, mon de akkurat vilde anvende det samme Princip, som det

ærede Medlem for Odense (Oct. Hansen) nævnte, nemlig at det er lige saa strafværdigt at behage vore Medborgere, som det er at krænke dem? thi det var det Princip, som det ærede Medlem for Odense vilde gjøre gjældende. Han gjør gjældende, at i Samfundet er det lige saa strafværdigt at behage sine Medborgere, som det er at krænke og haane dem. Det er et meget interessant Begreb om Samfundsorden. Men jeg siger, hvad tror man Følgen vil blive? Jeg tror, at Følgen vil blive, at disse Mænd — saa fortrinlig er Samfundsordenen — netop for de samme Spektakler, som de nu udøve til den anden Side, vilde blive dømt, hvis de anvendte den imod dem, som de nu arbejde for. Jeg tror ikke, jeg behøver at gaa ret vidt for at finde Exempler i denne Retning; vi have haft mange forskjellige Exempler her i Hovedstaden; her har man ligeledes kunnet bruge en vis Klasse Medborgere i en vis Retning. Vi behøve kun at gaa 15 Aar tilbage for at finde, hvis vi skulde tro foreliggende Vidnesbyrd, at det gif saa vidt, at man ved Nytaarstid maatte vække Frederik den 7de op af hans Hvile for at tilkjendegive ham Mængdens politiske Misshag med hans Forhold. Hvorledes gif det til? Var der tilbørligt Politimandskab der for at jage Mængden tilfide og bagefter straffe Folk, om de ikke bleve sønderlaede og førte paa Hospitalet? Var Retteens Arm der tilstede for at føre Lederne for disse Bevægelser i Lugthuset (En Stemme: Der var ingen Leder). Jo, der var nok Ledere, men Feilen var den, at de vare maatte mere snilde og mere seige dengang. Saaledes vænnede man denne Befolkning til at bruges i politiske Diemeds Tjeneste, som vi ogsaa kunne mindes fra Novemberdagene i 1863 — thi hvorledes var Bevægelsen ikke da, er det ikke sandt, at man paa forskjellige Steder sagde: „Nei, kommer Navnet ikke paa Papiret inden to Dage,“ saa borge vi ikke for Noget? det er i alt Fald Noget, der er ført frem. Da brugte man den ogsaa i den Retning; jeg noterer blot denne historiske Bevægelse. Nu er den Mængde, man brugte som Arm, tilbørlig under forskjellig Udsvilling, som jeg ikke skal bedømme, kommen ind paa ikke at ville lade sig bruge paa den Maade, men gaar paa egen Haand paa anden Maade. Er Forholdet nu det samme? Ingenlunde! Jeg siger, man redder ikke Samfundet ved, saaledes — som visse forskjellige Partier i forskjellige Lande gjøre — at omkalfatre sine Grundsatninger, alt efter som man er ved Magten eller søger at komme til Magten, men man redder Samfundet ved at søge at gjøre Loven lige for Alle, saavel for Kammerherren, som for Arbejderen, og endda med Hønsomt Hensyn taget til, at man kan forlange langt mere af den, der hæver sig Ret til at være den Dannebe, den ene Vidende, som man jo sommetider i det politiske Liv har hørt, end man kan forlange